

חוקרת מלמד • קריאה והבנה • עולים (עברית בניקוד + מילון)

בין חברים: מערכות יחסים בריאות

חברות בריאות ובפיתוח, סרטים בראש, איך רבים נכון ועמודים של קשר טוב – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 10 הטקסט: אני רוצה להיות בקבוצה
- 11 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 12 חלק ב' – צלילה
- 14 חלק ג' – מעמקים
- 16 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מפתח תשובות למורה

כלים לקריאה

- 6 דף האסטרטגיות
- 7 מפת הצלילה
- 8 סימניות לגזירה
- 9 כרטיסי מילים לקיפול

איה משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוזרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

עולים

עובד גם בשחורלבן

ניסוח לבנים ולבנות

להדפסה

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה – עולים. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- לאתר בטקסטים את עמודי הקשר הבריא (כבוד הדדי, אמון, תקשורת פתוחה, גבולות, תמיכה ומרחב) ואת סימני האזהרה, ולהבחין ביניהם.
- להבחין בין הנחה לעובדה ("סרט בראש"), ולנסח משפט בדיקה רגוע ומשפט התנצלות שמדבר על המעשה.
- לנתח מבנה טיעון בעד חברות ברשת ונגדה (טענה, נימוקים, טענת נגד והפרכה, מילות קישור), ולכתוב עמדה מנומקת.

גרסה קצרה – 10 דקות

מציגים את שקופית "הנחה או עובדה?" ומשחקים שלושה סבבים מהירים של 🧐 עובדה או 🎬 סרט בראש. כל תלמיד ותלמידה קוראים את הטקסט ברמה שלהם (רמה s, y או m) ועונים על שאלת המיון בלבד. מסיימים בכרטיס יציאה: משפט בדיקה רגוע אחד לפי התבנית "ראיתי ש..., וזה כאב לי. מה קורה?"

שאלת פתיחה לכיתה

חשבו על רגע שבו ראיתם משהו קטן, כמו תמונה, קבוצה או מבט, ובניתם בראש סיפור שלם. האם הסיפור התברר בסוף כנכון? מה עזר לכם לגלות?

מהדורה למורה

מהדורה למורה - מערך ומפתח תשובות (המשך)

חוסן בתוך הקשר: גש"ר מאח"ד • עש"ן ד"ק • מעש"ה

עש"ן ד"ק הוא הכלי לרגע שלפני ההודעה הכועסת או לאמצע הריב: ע - עצור; ש - שרירים (לכווץ אגרופים ולשחרר לאט); נ - נשימה (שאיפה איטית ונשיפה ארוכה); ד - דיבור עצמי (משפט מחזק); ק - קדימה (לבחור צעד קטן אחד ולהמשיך). כך פסק זמן הופך לאחריות ולא לבריחה. מעש"ה מתאים כשעוזרים לחבר/ה שמרגיש/ה בחוץ או אחרי ריב קשה: מ - מחויבות "אני כאן איתך"; ע - עידוד לפעולה (משימה קטנה עכשיו); ש - שאלות שמפעילות חשיבה (מה עוזר לך? מה אפשר לנסות?); ה - הבניית רצף (מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה). גש"ר מאח"ד מזכיר שאחרי פגיעה יש כמה ערוצים שעוזרים: (תנועה ונשימה), שכל (להבחין בין הנחה לעובדה), רגש (לומר "נפגעת"), אמונה וערכים (כבוד ותיקון), חברה (לפנות לחבר/ה או ליועצת) ודמיון (לדמיון את השיחה המתקנת). רגע לפני הודעה כועסת או באמצע ריב? עש"ן ד"ק: עוצרים ואומרים "עצור!", מכווצים ומשחררים אגרופים, נושמים לאט, אומרים לעצמנו "אני יכול/ה להגיד את זה ברוגע" - וקדימה, למשפט אחד שקט: "ראיתי ש..., וזה כאב לי. מה קורה?"

מערך שיעור - 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה: סרט בראש	שאלת הפתיחה: "ראיתם משהו קטן ובניתם סיפור שלם?" הצגת שקופית הפתיחה עם הדמות הצוללת ובועת הסרט שמתפוגגת. שיתוף קצר בזוגות, בלי חובה לספר פרטים אישיים.
8	חמשת העמודים והנחה מול עובדה	הצגת שקופית העמודים (כבוד הדדי, אמון, תקשורת פתוחה, גבולות, תמיכה ומרחב) וסימני האזהרה. משחק הצבעה מהיר: עובדה או סרט בראש. כתיבת התבנית על הלוח: "ראיתי ש..., וזה כאב לי. מה קורה?"
15	צלילה לטקסט לפי רמות	כל תלמיד ותלמידה קוראים את הטקסט ברמה המתאימה ועונים בשלושה עומקים: פני המים (איתור), צלילה (הסקה, מבנה, אוצר מילים ומילות קישור), המעמקים (עמדה וכתיבה אישית). בחט"ב עוצרים ב"תחנת העצירה" אחרי הפסקה השלישית.
7	איך רבים נכון: משחק המסלול	בזוגות משחקים במשחק "בחרו מסלול" ברמה שלכם. עוצרים בבחירה שבה מופיעים עש"ן ד"ק או מעש"ה, ומתרגלים בקול את שלב השרירים (לכווץ אגרופים ולשחרר לאט) ואת הנשימה (שאיפה איטית ונשיפה ארוכה). משווים בין "נפגעת" לבין "סליחה אם נפגעת".
7	מעגל שיח: חברות ברשת ובכיתה	שתיים או שלוש שאלות מתוך שאלות הדיון, בעיקר על פסק זמן אחראי מול השארה בלי תשובה, ועל כללי זהירות בחברות ברשת: אמון נבנה לאט, בודקים, לא משתפים מהר מדי ומשלים מפגש בטוח. מזכירים שמותר לשתף רק את מה שנוח.
3	כרטיס יציאה וסגירה	כל אחד ואחת בוחרים כרטיס יציאה אחד וכותבים. בסיום מזכירים את כתובות העזרה: פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

טיפים להנחיה

- מרחב בטוח: השיעור הוא תמיכה ולמידה, לא טיפול. מבקשים לדבר על "מישהו שאני מכיר/ה" או על דוגמאות מדומיינות, לא חושפים שמות של תלמידים מהכיתה, ואף אחד לא חייב לשתף. כל חשש, למשל לחץ לשתף תמונות, השפלה מתמשכת או בדידות קשה, מעבירים מיד ליועצת.
- מדגימים בקול את המשפטים הקשים: מבוגר/ת שאומר/ת בכיתה "פגעתי, וסליחה" או "אני צריך/ה פסק זמן, אחזור לדבר בעוד עשר דקות" נותן/ת לתלמידים ולתלמידות רשות לומר אותם. כדאי לתלות על הקיר את תבנית משפט הבדיקה ואת ההבדל בין חומה למפה.
- בדיון על חברות ברשת לא מפחידים ולא מבטלים. מכבדים את מי שיש להם חברים אמיתיים ברשת, ובמקביל מזכירים נורות אדומות: לחץ, סודיות מוגזמת ו"שזה יישאר רק בינינו". לא נוקבים בשמות של אפליקציות או רשתות. אומרים "רשת חברתית" ו"קבוצת הודעות".

הכוונה לשאלה הפתוחה – עולים

מקבלים כל משפט פנייה פשוט ומנומס, למשל: "אפשר לשבת איתכם?", "אפשר לשחק איתכם?", "שלום, אני ... אפשר להצטרף?". מעודדים שימוש במילה "אפשר" ובסימן שאלה. אם נכתב בשפת האם, מבקשים לתרגם יחד עם המורה מילה אחת או שתיים לעברית ומשבחים את האומץ.

מפתח תשובות למורה – עולים. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

מהדורה למורה

מהדורה למורה - מערך ומפתח תשובות (המשך)

שאלה	תשובה
1	א. יוליה
2	ב. יושבות וצוחקות
3	ג. כן, בטח! בואי!
4	1. נכון 2. לא נכון 3. נכון 4. לא נכון
6	„אפשר לשבת כאן איתכן?...”
7	הן לא רוצות אותי ← סרט בראש; הבנות יושבות יחד ← עובדה; יוליה עולה חדשה ← עובדה; הן כועסות עליי ← סרט בראש
8	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג

כלים לקריאה

דרך האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט

מספרים במילים שלי
מה קרה בהתחלה, באמצע ובסוף?

מה הרגשתי?
מה אהבתי בסיפור?

מה לומדים?
מה אני לוקח/ת איתי?

בזמן הטקסט

מסמנים מילה קשה
עיגול סביב מילה שלא הבנתי.

עוצרים וחושבים
מה קרה עד עכשיו?

מדמינים
איך זה נראה? מה הדמות
מרגישה?

לפני הטקסט

מסתכלים על הכותרת
על מה הסיפור? מה אני כבר
יודע/ת?

מסתכלים בתמונה
מה רואים? מה זה מספר לי?

מנחשים
מה לדעתך יקרה בסיפור?

מקרא סימנים בעיפרון

♥
מתחבר אליי

!
מפתיע אותי

?
לא הבנתי

—
משפט חשוב

○
מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

- ☐ קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט
- ☐ קראתי את כל הטקסט עד הסוף
- ☐ סימנתי מילה שלא הבנתי
- ☐ קראתי שוב את מה שלא היה ברור

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחיה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט קצר בניקוד

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
עולה חדשה	new immigrant (female)	
הפסקה	break, recess	
צחקות	laugh (girls)	
סרט בראש	imagining things that are not true	
נושמת עמוק	takes a deep breath	
בטוחה	sure, certain (f.)	
אפשר לשבת כאן איתכן?	Can I sit here with you? (to girls)	

כלים לקריאה

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקוקו ✂

המעמקים

מעבר לשורות

- מה אני חושב/ת?
- מה הייתי עושה?
- מה למדתי?

השאלה שלי: 🖋

בין חברים: מערכות יחסים בריאות
עולים

צלילה

בין השורות

- למה זה קרה?
- מה הדמות מרגישה?
- מה פירוש המילה?

השאלה שלי: 🖋

בין חברים: מערכות יחסים בריאות
עולים

פני המים

כתוב בטקסט

- מי בסיפור?
- מה קרה?
- איפה ומתי?

השאלה שלי: 🖋

בין חברים: מערכות יחסים בריאות
עולים

כלים לקריאה

פרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל פרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

new immigrant (female)	עולה חדשה
break, recess	הפסקה
laugh (girls)	צחקות
imagining things that are not true	סרט בראש
takes a deep breath	נושמת עמוק
sure, certain (f.)	בטוחה
Can I sit here with you? (to girls)	אפשר לשבת כאן איתכן?
group	קבוצה

אני רוצה להיות בקבוצה

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט קצר בדיבור. אתם בכיתה חדשה. אתם רוצים לשבת עם קבוצה.

מה אתם מרגישים?

הניחוש שלי:

מילון קטן

עולה חדשה

new immigrant (female)

הפסקה

break, recess

צחקות

laugh (girls)

סרט בראש

imagining things that are not true

נושמת עמוק

takes a deep breath

בטוחה

sure, certain (f.)

הערות שלי

1 יוליה עולה חדשה. היא בת 13.

2 בהפסקה היא רואה קבוצה של בנות מהכיתה.

3 הבנות יושבות יחד וצחקות.

4 יוליה חושבת: הן לא רוצות אותי.

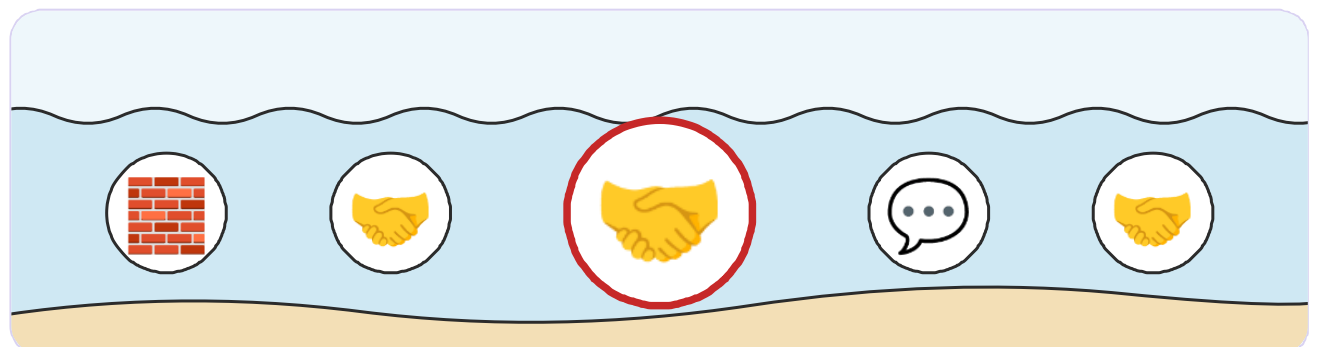
תחנת עצירה: עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה לדעתכם יקרה עכשיו?

5 אבל היא לא בטוחה. אולי זה רק סרט בראש.

6 היא נושמת עמוק והולכת אליהן.

7 היא שואלת: אפשר לשבת כאן איתכן?

8 הבנות אומרות: כן, בטח! בואי!

שאלות לפי עומק • עולים

אני רוצה להיות בקבוצה

שם:

חלק א' - שחיה על פני השטח

בואו נמצא מידע בסיפור!

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

מי עולה חדשה?

הבנות (ב)

יוליה (א)

המורה (ג)

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

מה הבנות עושות?

יושבות וצוחקות (ב)

בוכות (א)

רצות (ג)

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

3

מה הבנות אומרות ליוליה?

אולי מחר (ב)

לא (א)

כן, בטח! בואי! (ג)

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

4

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	נכון ✓	לא X נכון
יוליה בת 13.	☐	☐
הבנות בוכות בהפסקה.	☐	☐
יוליה נושמת עמוק והולכת אל הבנות.	☐	☐
הבנות אומרות ליוליה: לא.	☐	☐

שאלות לפי עומק • עולים

אני רוצה להיות בקבוצה (המשך)

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

5

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

צוּעֶקֶת

בְּטוּחָה

נוֹשֶׁמֶת

עוֹלָה

מַחְסַן מִילִים:

1. יוליה _____ חֲדָשָׁה.

2. אָבֵל היא לא _____. אולי זה רק סָרְט בְּרָאשׁ.

3. היא _____ עֲמוֹק וְהוֹלָכֶת אֲלֵיהֶן.

חלק ב' - צלילה

עכשיו נחשוב: למה? איך? מה הסדר?

סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

6

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את המשפט שבו יוליה חושבת מחשבה לא טובה.
- סמנו בירוק את השאלה של יוליה לבנות.
- לחצו על השאלה שיוֹלִיָה שואלת את הבנות

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

7

מה קורה באמת (עובדה) ומה יוליה רק חושבת (סרט בראש)? (מיינו: סמנו ✓)
בעמודה המתאימה

הפריט	סרט בראש	✓ עובדה
הן לא רוצות אותי	☐	☐
הבנות יושבות יחד	☐	☐
יוליה עולה חֲדָשָׁה	☐	☐
הן כועסות עליי	☐	☐

שאלות לפי עומק • עולים

אני רוצה להיות בקבוצה (המשך)

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

8

מתחוו קו בין המילה בעברית למילה באנגלית

to sit .א

1. קבוצה

group .ב

2. כיתה

sure .ג

3. לשבת

class .ד

4. בטוחה

מארגן גרפי

צלילה • בין השורות

9

כתבו לפי הסדר: מה קורה בסיפור? מה יוליה מרגישה?

מה קורה?	מה יוליה מרגישה?

שאלות לפי עומק • עולים

שם:

אני רוצה להיות בקבוצה (המשך)

חלק ג' - מעמקים

עכשיו תורכם: מה אתם חושבים ומרגישים?

העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

10

מה דניאל יכול לעשות? מה הוא יכול להגיד לבנים?

מקרה לבחינה: דניאל בקצור

דניאל עולה חדש. הוא בן 12. בהפסקה הבנים מהפיתה משחקים כדורגל. דניאל רוצה לשחק, אבל הוא מפחד.

קטיבה ונימוק

המעמקים • מעבר לשורות

11

השלימו: כשאני רוצה להצטרף לקבוצה, אני אומר/ת: ... (אפשר לכתוב גם בשפה שלכם)

שאלות לפי עומק • עולים

אני רוצה להיות בקבוצה (המשך)

כלי חוסן

המעמקים • מעבר לשורות

12

יוליה נושמת עמוק לפני שהיא הולכת. זה כמו עש"ן ד"ק: עוצרים, מכווצים ומשחררים שרירים, נושמים לאט, אומרים לעצמנו משפט טוב, והולכים קדימה. כתבו: איזה משפט טוב יוליה יכולה להגיד לעצמה?

שיח בקיפה

המעמקים • מעבר לשורות

13

מעגל שיח

- מתי הייתם עדים או עדות ל"סרט בראש" שהתברר כלא נכון? מה עזר להבחין בין ההנחה לעובדה?
- איזה מחמשת העמודים הכי קשה לשמור בקשר בין אחים ואחיות, בקבוצה או בין חברים? למה?

ייצוג חזותי

המעמקים • מעבר לשורות

14

ציירו את יוליה יושבת עם הבנות. מה הן אומרות? כתבו בבושה.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת לספר מה קרה ליוליה.
			אני יודע/ת לשאול: אפשר לשבת איתכם?
			אני מבין/ה מה זה "סרט בראש".

כרטיס יציאה

בין חברים: מערכות יחסים בריאות • עולים

שם:

כיתה:

תאריך:

1. מילה חדשה שלמדתי היום: ...

2. משפט שאני יכול/ה להגיד לקבוצה: ...

3. בהתחלה יוליה הרגישה ... ובסוף היא הרגישה ...

כמה נהניתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

לצלול פנימה • בין חברים: מערכות יחסים בריאות • חוברת תלמיד

לעולים

